

KRAJNĽANSKE NOVINY

ročník 2. číslo 5 / 1995 cena 3 Sk

NAŠE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE * **eko**

Separovaný zber

Výstavba regionálnej skládky odpadov, ktorá bola zahájená 20. októbra 1995 v Kostolnom, bude veľkým prínosom pre naše životné prostredie a vyrieši problém uskladňovania odpadov na dlhé desaťročia. Je to veľké dielo, ktoré bude stáť veľa miliónov korún. Tieto náklady sa však premietnu do ceny za uloženie odpadu na skládku, ktoré bude musieť tvorca odpadu hradiť spolu s nákladmi za zvoz. Bude to dosť veľká položka, preto je potrebné zamyslieť sa nad tým, ako čo najviac znížiť množstvo uloženého odpadu. Tento problém rieši z väčšej časti separovanie odpadu. Je to triedenie odpadu podľa druhu surovín, ako je kovový odpad, papier, plasty, biologický odpad. Sú dva druhy separovania a to primárny a sekundárny.

Sekundárny druh separovania sa vykonáva na triediacich linkách, ktorých cena a prevádzka je veľmi vysoká, čo by sa prenieslo do poplatku za odpad. Primárny druh separovania sa vykonáva priamo v domácnostiach, a to vytriedením kovu, plastov, papiera a biologického odpadu hlavne zo záhrad (burina a iné rastliny), ktoré sa dajú doma kompostovať. Tento spôsob separovania je najekonomickejší a najefektívnejší.

Separovaný zber je totiž prostriedkom, pomocou ktorého je možné najrýchlejšie a najlacnejšie riešiť nedostatočnú kapacitu a životnosť skládok, nezvážadne zneškodňovanie odpadov, nedostatočné kapacity zvozových vozidiel, elimináciu vytvárania divokých skládok a čiastočne aj celkovú ekonomiku nakladania s odpadom. Napriek tomu, najmä z dôvodu nedostatku informácií a obmedzených finančných prostriedkov, je separovaný zber ešte stále považovaný za stratový, príliš nákladný, organizačne značne ťažký. Na celkovom negatívnom obraze separovaného zberu sa podpísali aj skúsenosti z niektorých miest, problémy s odbytom vyseparovaných druhotných surovín, nedostatočná zainteresovanosť štátu (najmä dotačná), nekompletná projektová pripravenosť a nedostatočné technologické základy realizácie separovaného zberu. Na základe týchto príčin, ale aj vlastných skúseností má prispieť k hľadaniu možností, ako zaviesť separovaný zber formou konkrétnych námetov, návrhov, postupných krokov mestám a pomôcť obciam sa zorientovať pri zavádzaní separovaného zberu tak, aby sa nestal formálnym, neefektívnym, zatažujúcim mestá, obce a občanov a bol pre nich dostupný.

Známe sú nám dve formy zavádzania separovaného zberu:

- Obec prenechá investície, ale aj prevádzkovanie separovaného zberu buď domácemu alebo zahraničnému podnikateľovi. Daruje odpad, prenájme alebo odpredá existujúce zariadenia (motorové vozidlá, zberové nádoby, skládku). Výsledkom môže byť bezproblémová a úsporná realizácia, avšak separovanie prebieha v obmedzenom rozsahu, najčastejšie aj bez vytriedenia nebezpečných odpadov. Obec potom dlhodobo a niekoľkonásobne spláca "pôžičku" za realizáciu najmä formou vyšších poplatkov, ktoré musia znášať občania.
- Obec financuje realizáciu a prevádzkuje samostatne alebo prostredníctvom účasti v spoločnosti separovaný zber. Výsledkom je finančne náročnejšia realizácia, avšak zachovanie poplatkov

občanov, znižovanie dotácie obce, nakladanie s odpadom a na základe predaja druhotných surovín je rýchlejšia návratnosť. Pritom obec môže časovú, vecnú a finančnú postupnosť realizácie prispôsobiť svojim možnostiam a podmienkam. Samozrejme obec musí posúdiť na čo má, do akej miery je tento problém akútny, čo je z hľadiska následkov zavedenia separovaného zberu únosné, a teda aj ktorú formu účasti si zvolí.

Veľmi dôležitú úlohu zohráva propagácia, osвета a stratégia realizácie separovaného zberu. Ak obec nezabezpečí dostatočnú súčinnosť s občanmi, výsledný efekt, aj napriek značným investíciám, bude veľmi nízky. Preto aj my sa snažíme prostredníctvom našich obecných novín priblížiť vám problematiku separovaného zberu.

Separovaný zber ani teraz, ani v budúcnosti nie je možné chápať ako výslovné komerčné. Je to predovšetkým účel ekologický s významným výchovným prvkom. Obmedzené kapacity skládok a zdroje nerastných surovín, ale najmä sprísnená ochrana životného prostredia budú separovaný zber neustále posúvať do polohy ekonomickej výhodnosti. Dlhodobá zmena návykových vlastností občanov v oblasti nakladania s odpadmi a obmedzené finančné zdroje neumožnia separovaný zber "štandardným" postupom realizovať rýchlo v celej SR. Z vlastného poznania však môžem konštatovať, že mestá a obce majú záujem a aj podporu časti občanov separovaný zber realizovať. Preto verím, že niektoré mestá a obce a teda aj naša obec budú so záujmom a odhodlaním, s maximálnou iniciatívou a dostupnými prostriedkami separovaný zber realizovať aj pri obmedzovaných finančných zdrojoch.

Ing. E. Valášek
starosta obce

ZO ZASADNUTIA OBCENÉHO ZASTUPITEĽSTVA

Dňa 21. 9. 1995 sa konalo zasadnutie obecného zastupiteľstva, ktoré viedol starosta obce. Prerokovávali sa štyri body, a to:

- **Úprava ceny pitnej vody** - kde poslanci zvážili a zhodnotili náklady na zabezpečenie dodávky pitnej vody tak v dedine, ako aj na kopaniciach. Rekonštrukcia vodovodu v dedine a časté poruchy na starom vodovode v kopaniciach mnohonásobne prekračujú náklady nad príjmami za vodu. Navyše od 1. 11. 1995 RPD Krajné bude účtovať za 1 m³ dodanej vody do obecného vodovodu 2,50 Sk. Preto obecné zastupiteľstvo schválilo VZN č. 2/95 o dodávke pitnej vody. Zároveň upozorňujeme občanov, že každý je povinný mať zapojený vodomer, ktorý odoberá vodu z obecného vodovodu.

- **Finančná výpomoc pre SAD Nové Mesto n/V** - na pokrytie strát na linke Stará Turá - Konkušova dolina. Na základe osobných jednaní starostu a obecnej rady so zástupcami SAD boli predložené návrhy s podmienkami na finančnú výpomoc obce. Vzhľadom na to, že SAD nesplnilo ani jednu z dohodnutých podmienok, obecné zastupiteľstvo neodsúhlasilo finančnú výpomoc.

- **Odpredaj obecných bytov** - sa bude realizovať na základe novely zákona č. 182/93 o odpredaji bytov. Po pripravení všetkých legislatívnych podkladov bude odpredaj bytov predložený na budúcom zastupiteľstve.

- **V rôznom** - boli prejednané a schválené: odpredaj obecného pozemku a prevádzkovanie Nákupného strediska v Krajnóm firmou Kovotrans Topoľčany.

L. Boorová

VŠEOBECNÉ ZÁVÄZNÉ NARIADENIE

Obecného zastupiteľstva KRAJNÉ č. 2/1995
o odbere pitnej vody z obecného vodovodu

Obecné zastupiteľstvo v Krajnóm na základe zá- kona č. 369/90 Zb. na svojom zasadnutí dňa 21. 9. 1995 schválilo 3/5 väčšinou hlasov všetkých poslancov toto VZN o odbere pitnej vody z obecného vodovodu.

1. Legislatívna evidencia odberateľov:

Každý odberateľ pitnej vody z obecného vodovodu musí mať zaevidovanú a potvrdenú prihlášku k odberu na obecnom úrade.

2. Cena vody pre fyzické a právnické osoby:

- a) Cena vody pre občana je 4 Sk/m³.
b) Cena vody pre podniky a nebytové priestory na podnikateľské účely je 10 Sk/m³.

3. Zvýšenie ceny vody pri paušálnom odbere:

Pri paušálnom odbere je cena pitnej vody 8 Sk/m³ pre občana.

4. Cena vody pre RPD:

Cena vody pre RPD Krajnó za odber z Martišky je 1 Sk/m³.

5. Pokuty pri čiernom odbere:

Pokuta za čierny odber pitnej vody je podľa zák. č. 372/90 Zb a to:
1 000 Sk pre občana, 100 000 Sk pre podnik.

6. Všeobecné ustanovenie:

Výpadok vody v obecných vodovodoch bude oznámený podľa možnosti čo najskôr v obecnom rozhlase.

Toto všeobecné záväzné nariadenie nadobúda účinnosť 1. 11. 1995.

Ing. E. Valášek
starosta obce

Starosta reaguje

Cesty - necesty

Veľmi rád chcem reagovať na článok pani D. Markovej "Cesty - necesty" v minulom čísle Krajnianskych novín. Keď chcem skutočne objektívne hodnotiť stav našich obecných ciest a chodníkov, musím jej dať z časti za pravdu. Že sú niektoré cesty a chodníky v zlom stave je tiež pravda, ale nie je to preto, že by sa na to zabúdalo, alebo sa nám nechcelo. Na začiatok musím spomenúť, že

naša obec Krajnó má asi 120 km obecných ciest, z toho asi 70 km miestnych komunikácií (MK) a môžem povedať, že také množstvo ciest nemá ani obvod Stará Turá. To znamená, že oprava a údržba týchto ciest vyžaduje vysoké finančné náklady.

Každý rok obecné zastupiteľstvo vyčlenilo v rozpočte dosť veľkú časť finančných prostriedkov na opravy a údržbu MK, ako bola cesta do Mozolákov, cez Podvrch, na Hodovci, v Kahúnovej Doline, v Osikovcóch, v Luskovici, v Matejovci, čo stálo asi 2 milióny korún. Tento rok si obec zobrala pôžičku na opravu ciest a urobili sa cesty na cintoríne za 600 tisíc korún, cesta u Sivákov a dve cesty v Matejovci, čo bude stáť asi 400 tisíc Sk. Okrem toho každý rok sa naväza štrk na cesty v množstve 150 až 200 ton.

Spomínané boli aj chodníky v dedine. Ja si myslím, že každý vie pochopiť, keď sa robí výkop v chodníku a zahrnie sa, nemôžeme naň hneď klásť chodník. Vodovod sa dokončoval ešte v máji a bolo potrebné, aby zem sadla, pretože chodník by sa bol prepadol, tak ako to urobil pod školou, keď RPD položilo kocky na chodník hneď po zasýpaní vodovodného a plynového potrubia - smerom na spracovňu ovocia. Boli to zbytočne vyhodené peniaze, pretože obecné služby museli znova tento chodník opravovať na naše náklady. S opravou chodníka sme už začali, avšak pre veľké množstvo iných prác nestihneme ho tento rok dokončiť.

Na záver chcem povedať, že naša obec sa venuje pravidelne údržbe a oprave našich ciest a vynakladá oveľa väčšie finančné prostriedky na tento účel než iná rovnako veľké obce.

Ing. E. Valášek

ZIMNÁ ÚDRŽBA CIEST

Ako po iné roky aj teraz je nutné udržiavať cesty aj cez zimné obdobie zjazdne. Štátne cesty udržiava Okresná správa ciest. Miestne komunikácie udržiava obec.

Tohoto roku dostala obec ponuku na údržbu miestnych komunikácií od tunajšieho RPD. Obec túto ponuku prijala. Roľnícke podielnícke družstvo preberá na seba všetku zodpovednosť ohľadne zimnej údržby miestnych komunikácií.

Občanov prosíme, aby boli zhovievaví. Nie je možné okamžite ošetriť všetky cesty, ale len postupne. Prípadné pripomienky adresujte priamo na RPD Krajnó.

Ing. Štefan Kolník

PREKÁŽKY NA OBEČNÝCH CESTÁCH

Určite všetci vieme, v akom stave sú cesty v našej obci. Nadávame, sťažujeme sa. Obec v rámci svojich možností robí opravy.

Okolo ciest sú ale aj iné problémy, ktoré nás kvária. Najväčším problémom je ich priechodnosť. Cesty sú úzke a ešte ich prejazdny profil zmenšujú komáre okolitých stromov a krov.

V snahe zlepšiť tento stav, obec vyzýva občanov, ktorí sú vlastníci alebo užívatelia pozemkov susediacich s cestou, aby cez túto zimu stromy a kry obrezali alebo odstránili. V žiadnom prípade tieto dreviny nesmú zasahovať do prejazdneho profilu cesty.

Kto neodstráni prekážajúce komáre a kry do konca roka 1995, budú tieto odstránené pracovníkmi obecných služieb, ale nie odborné. Obdobná situácia je aj pod elektrickým vedením.

Dúfame, že občania pochopia vážnosť tejto problematiky. Za takéhoto stavu v niektorých lokalitách nie je možné po cestách s veľkými vozidlami prejsť.

Ing. Š.Kolník

MESIAC ÚCTY K STARŠÍM...

Krásne farby v prírode nám znova oznamujú, že jeseň prevzala svoju vládu. Strieborné nitky bábieho leta splietajú posledné lúče teplého slnka.

Nie náhodou si v tomto období pripomíname "Mesiac úcty k starším". Veru nie náhodou, veď staroba je vlastne jeseň života. Biele vlasy, mozolnate dlane a bohaté životné skúsenosti, to je predsa pestrá paleta veselých i smutnejších udalostí v živote človeka, to je čas zaslúženého odpočinku. Ani my sme v tento čas nezabudli na našich 70, 75, 80 a viacročných jubilatov. Ich okružle jubileá hovoria za všetko a nedajú sa prejsť bez povšimnutia. Obecný úrad a zbor pre občianske záležitosti pripravil pre našich osemdesiat jubilujúcich spoluobčanov sviatočnú chvíľu na spoločnom posedení. Starosta obce Ing. Emil Valášek im v slávnostnom príhovore zaželal pevné zdravie, radosť a lásku v rodinách, ale predovšetkým im zdôraznil, že nech im oslava jubileí neprípomína len pribúdajúce roky, ale predovšetkým našu vďaku za vykonanú prácu.

Tento pekný deň našim jubilantom spestril program súboru Krajňanec, lebo aj ich vystúpenie sa nieslo ako vďaka za ich vykonanú prácu a životné múdrosti.

A tak v dobrej nálade všetkým našim jubilantom myslou prebiehali udalosti jedna za druhou, predstavovali si zážitky z mladosti, družne sa rozprávali. Niektorí sa ako spoločníci, bývalí susedia stretávajú iba pri tejto príležitosti. My im preto želáme, aby týchto stretnutí bolo čo najviac a v dobrom zdraví.

Viera Turanová
matrikárka

K aktuálnym otázkam kultúry

V dňoch 13. - 14. 10. 1995 realizovalo RKS Trenčín a Trnava so Združením miest a obcí Slovenska za účasti 70 starostov, primátorov miest a obcí a kultúrno-osvetových pracovníkov oboch okresov pracovné stretnutie k aktuálnym otázkam a úlohám kultúry v miestnych podmienkach. Medzi prítomnými sme privítali predsedníčku komisie kultúry ZMOS Mgr. Alenu Jelušovú, starostku obce Madunice, z MK SR bol prítomný Dr. Rudolf Hubert, hostí z Národného osvetového centra, Okresného úradu v Trenčíne, Obvodného úradu v Novom Meste nad Váhom a ďalších z okresných kultúrnych organizácií.

Počas pracovného stretnutia sa účastníci oboznámili s historickým vývojom kultúry na Slovensku, súčasným stavom miestnej kultúry z pohľadu ZMOS i MK SR, podnikateľskými aktivitami v kultúre, s problematikou predaja výrobkov ľudovumeleckých výrobcov, používaním registračných pokladníc v kultúre, zriadením súborov záujmovo-umeleckej činnosti a

významom potreby organizovania záujmového vzdelávania v podmienkach miestnej kultúry. Účastníci mali možnosť pozrieť si ukážku programu k 200. výročiu narodenia M. Rešetku, bibliografa, ľudovosvetového pracovníka, ktorú pripravili pracovníci RKS v Trenčíne.

V bohatej diskusii odzneli diskusné príspevky k aktuálnym problémom miestnej kultúry, konkrétne v podmienkach obce s osadami, problematike podnikateľských aktivít v miestnej kultúre, spolupráci s Maticou slovenskou, k programu obnovy dediny a v jeho rámci vidieckeho turistického ruchu, dostavbe kultúrneho domu a jeho ďalšieho perspektívneho využitia a pod.

Pracovné stretnutie vyvrcholilo spoločenským večerom pri príležitosti Dňa osvetových pracovníkov. V rámci večera prevzala ocenenie ministra kultúry poctu Juraja Fándlyho za sústavné a zanietené rozvíjanie osvetovej práce p. Lýdia Fajtová, známa speváčka a zberateľka ľudových piesní Trenčianska a p. Viliam Harušťák, osvetový pracovník z Lubiny-Miškech Dedinky, prevzal poďakovanie RKS v Trenčíne za rozvoj kultúry v miestnych podmienkach z príležitosti 30-ročného pôsobenia v tejto oblasti.

V kultúrnom programe vystúpil detský folklórny súbor a folklórna skupina z Krajného a do tanca i na počúvanie hrala ľudová hudba S. Cibulku z Kostolného.

Osvetoví pracovníci, starostovia i primátori oboch okresov vyslovili spokojnosť s organizovaním takéhoto podujatia, ktoré bolo prínosom pre všetkých.

Regionálne kultúrne stredisko
Trenčín

ĎAKUJEME ZA ZELENÚ STUŽKU NÁDEJE

Zrodil sa život a ja som zaplakala,
prvýkrát som dokorán otvorila oči.
Mama úsmevom do sveta ma privítala
a do vienkla som dostala tvrdý život, zoči-voči.

Prvé blabotanie a bezsenné noci mamy,
na ktoré si otec sem-tam zahrešil,
no prišiel vždy, keď sny mi kradli vrany,
aby ma s láskou utišil.

Prvé slovo, to magické slovo - mama,
alebo čo bolo tata či baba? To vieš len ty.
Viete, že všetkých vás mám rada,
čo ste sem prišli usmíati.

Mama, či pamätáš na môj prvý krôčik,
na moje prvé topánky, čo si mi kúpila?
A moje kroky boli istejšie rôčik čo rôčik,
kým do školy som chodiť začala.

Prišlo prvé pero, taška a zošity,
otvorila sa mi prvá trieda.
Do školy chodili sme usmíati,
ale čas plynie, nikdy vrátil sa nič nedá.

Tažko bolo opúšťať školu, priateľov i prvé lásky,
život nás červeným kobercem neprivíta.
Na čele objavili sa smútku prvé vrásky
a túžba zostať je v nás stále skrytá.

A prišiel 1. september s triedou plnou nových tvári,
prví profesori, písomky a známky.
Strach niekedy naše duše kváril,
s námahou ste nás štepili ako plánky.

Ten čas je už preč a znovu je smútok v duši,
na slzy hľadáme si nové zámienky.
Triedna nič nevie, možno iba tuší,
že každého z nás tlačia spomienky.

Všetci ľudia dnes hľadajú pravdu.
Nesmieme ich sklamať!
Chceme napraviť svet na lepšie chodničky.
Je to úloha pre nás. Nesmieme váhať.

Videli sme padať hviezdu,
zhorela v atmosfére.
Mala mnoho priateľov a želani tam v tej hĺbke vesmíru.
Tých želani máme dosť i my, ale nám ich už
nikto nezoberie.

Dnes nám dávajú do rúk zelenú stužku nádeje
ako milosť na súde,
čo otvára brány života dokorán.
Chceme viac dávať ako brať,
viac milovať ako nenávidieť,
držať svoj osud pevne v rukách
a nemyslieť na to čo bolo,
ale na to, čo ešte len bude.

Stojíme tu, pred tvárou osudu,
stojíme tu, pred neúprosným súdom.
Čakáme rozsudok nad deťmi, čo nimi viac nebudú,
čo ženú sa vpred mohutným prúdom.

Stojíme tu, pred tvárou osudu
a ty bojiš sa vlastných slov.
Bojiš sa, že na teba zabudnú,
keď budú chodiť roznášači snov.

Stojíme tu, pred tvárou osudu
a tvoj pohľad prosí, hľadá.
Prosi, nech ostanú tí, čo tu viac nebudú,
i keď spomienka na nich bude vždy mladá.

Stojíme tu, pred tvárou osudu,
vstaňte, ide slávny súd.
Dávajú nám otázku záladnú: Cítite sa nevinní?
No odpoveď nevieme a to berie nám klud.

Zostalo ticho a čakáme rozsudok,
v očiach zaleskli sa slzy.
Ich verdikt znie: Do života sami spravte prvý krok.
A naša odpoveď?
Ak sme spravili niečo zlé, vedzte,
že nás to mrzí.

Z príležitosti odovzdávania maturitných stužiek

Denisa Tomková

MEŠTIANSKA ŠKOLA - 60

Pred 60 rokmi v priebehu školského roku 1935-1936 v obyčajný októbrový deň - 22. októbra 1935 započala svoju činnosť meštianska škola v Krajnom. Pamiatkou na tento významný medzník v živote obce je fotografia účastníkov slávnostného otvorenia Štátnej meštianskej školy v Krajnom (viď knihu Krajné 1392 - 1992 strana 54).

Pozrime sa o niekoľko storočí späť. Z jubilejnej knihy ste sa mohli dozvedieť, že v Krajnom bola cirkevná škola už v roku 1611. O jej rektora sa musela postarať obec. Farár bol povinný ho stravovať, finančné príjmy a naturálie poskytli obyvatelia (sedliaci a želiari), prilepil si koledami na výročné sviatky.

Koncom 18. storočia a v prvej polovici 19. storočia mala obec nielen dva kostoly, dve fary, ale aj dve školy pre katolíkov a evanjelikov. V cirkevnom archíve sa zachovala zmluva spísaná medzi evanjelickou cirkvou a učiteľom Michalom Zatkálikom zo Sobotišťa, ktorá bola uzatvorená ešte v štyridsiatych rokoch minulého storočia. Bol to diplomovaný učiteľ, národne uvedomelý, účastník Slovenského povstania 1848 - hurbanovec. Pôsobil v obci vyše 60 rokov. Torzo jeho náhrobku sa nachádza na miestnom cintoríne neďaleko náhrobku Pavla Štefánika st. Jeho syn Žigmund - diplomovaný učiteľ pôsobil na tunajšej škole vyše 50 rokov. Zaujímavosti o otcovi a synovi sa môžete dočítať v Bodického Rozpomienkach a pamätiach, ktoré vydala MS. Aj napriek stupňujúcej sa maďarizácii pred I. svetovou vojnou, keď Apponyho školské zákony nanútili maďarčinu aj do ľudových škôl, zásluhou národne uvedomelých

farárov a učiteľov pôsobiacich v obci sa nepodarilo slovenského ducha zlomiť, najmä zásluhou neochrozeného Michala Bodického. Keď u neho pôsobil ako kaplán mladý Štefan Krčméry a učiteľ na cirkevnej škole ochorel, vyučoval na cirkevnej škole. Z tej doby zachovala sa kniha s jeho vevonovaním, ktorú venoval svojmu žiakovi Štefanovi Baranovičovi. V rodine Dlhých ju dodnes opatrujú.

Okrem školy v dedine existovali školy aj na kopaniciach, kde za Rakúsko-Uhorska zväčša učili domáci ľudia bez potrebnej kvalifikácie. Ako spomína vo svojich Rozpomienkach a pamätiach Michal Bodický, stav na školách mu nedával spať. Na Bodického radu odišli viacerí najschopnejší žiaci študovať. Niekoľkí vyštudovali za učiteľov a neskôr pôsobili vo svojom rodisku a blízkom okolí, napr. Tomáš Vydarený, Martin Petrucha, Samuel Matyáš, Štefan Valášek, Ján Bum-bál.

Za I. ČSR nastal veľký rozvoj aj miestneho školstva. V rokoch 1927 - 1928 boli pripravené projekty nových školských budov štátnych ľudových škôl. V roku 1929 boli sprístupnené novovybudované školy na Žadovici, Matejovci a na Prehôrke. Namalou mierou sa o ich vybudovanie pričínal JUDr. Ivan Markovič (ako minister československej vlády navštívil Krajné v roku 1925), ktorý mal ku Krajnému blízky vzťah. Bol vnukom evanjelického kňaza v Krajnom Jána Boora.

Krajnínski žiaci po absolvovaní ľudovej školy za vyšším vzdelaním museli dochádzať mimo obec do okolitých miest, čo bolo nielen finančne nákladné, ale aj pre vtedajšiu dopravu namáhavé (dochádzalo pešo, neskôr vlakom z Hrachovišťa).

Už začiatkom tridsiatych rokov zrodila sa myšlienka zriadiť priamo v obci meštiansku školu. Usiloval o to najmä mladý správca novovybudovanej ľudovej školy na Prehôrke Samuel Matyáš, absolvent Učiteľského ústavu v Modre, notár Dalloš, starosta obce Pavol Pakány. Obecné zastupiteľstvo rozhodlo o vytvorení podmienok pre jej zriadenie. Opravila sa budova cirkevnej školy v obci, kde mala byť dočasne umiestnená meštianska. Obecné zastupiteľstvo rozhodlo, že vecné náklady spojené s jej údržbou bude znášať obec. Po niekoľkoročnom úsilí ministerstvo školstva návrh na zriadenie štátnej meštianskej školy v Krajnom schválilo. Za jej správcu bol vymenovaný Samuel Matyáš.

22. októbra 1935 začalo sa vyučovať 109 žiakov v jednej triede prenájatej školskej budovy. V nasledujúcom školskom roku 1936 - 37 boli už 2 druhé a dve 1. triedy s počtom žiakov 206, v školskom roku 1937 - 38 aj 3. trieda. V piatich triedach s počtom 245 žiakov vyučovalo 5 odborných učiteľov, 1 učiteľka ručných prác a správca školy (pre porovnanie v tomto školskom roku do ZŠ v obci chodí 238 žiakov).

Zdalo sa, že viacročné úsilie je korunované úspechom a vyšší typ vzdelávania (meštianska boľševická škola) sa sprístupnil miestnej mládeži, keď nečakane v nových podmienkach už v prvých mesiacoch Slovenského štátu dňa 24. júna 1939 prišiel z Bratislavy výnos ministerstva školstva zo dňa 23. júna 1939 o zrušení školy. A opäť nasledovali nové intervencie a deputácie z obce do Bratislavy. Energický a cieľavedomý nový notár s početnými známostami v Bratislave - Belomír Sutoris (rodák z Ružomberka, v Krajnom od roku 1939 po zabratí Senca Maďarmi), správca školy Samuel Matyáš a starosta obce Juraj Klčovský obchádzali ministerstvá a župných úradníkov. Výsledkom ich horúčkovitého letného snaženia bol napokon ústupok: ponechanie školy s podmienkou, že obvod a najmä obec Krajné sa postarajú o vynovujúce umiestnenie školy. Škola bola načas zachránená, obec pred nemalou úlohou vybudovať školu.

Pes bol však zakopaný aj inde. Stačí si prečítať v obecnej kronike veľavravný zápis. Na návrh správcu meštianskej školy 23. apríla 1936 sa obecné zastupiteľstvo uznieslo písomne poďakovať "za láskavú a obetavú pomoc a prácu pri zriaďovaní tunajšej meštianskej školy pánu ministerskému predsedovi Dr. Milanovi Hodžovi, poslancovi a exministromi Dr. Ivanovi Markovičovi, poslancovi P. Teplanskému, vedúcemu notárovi Gejzovi Dallošovi a starostovi Pavlovi Pakánymu". Najmä prví dvaja prominenti, ktorí sa osobne zasadili o zriadenie tejto školy, nová štátna moc považovala za čechoslovakistických zradcov. Po Kínichove Hodža emi-

groval do Francúzska a Markoviča v roku 1939 v Prahe zatkl Gestapo, zahynul v koncentračnom tábore. Keďže Krajné malo takýchto tútorov pri zriaďovaní školy, boli vyvinuté tlaky zo strany horlivých prisluhovačov nového režimu túto školu zrušiť. Škola sa však udržala zásluhou spomínaných neúnavných vyjednávačov. Župa dokonca prisľúbila prispieť na stavbu meštianskej školy sumou 700 tisíc Ks. Keď slovo nedodržali a u-prednostnili iných, napr. Bánovce a Myjavu, opäť smerovali deputácie na župný úrad.

Započali práce na projekte a rozpočte stavby. Projekt vrbovského architekta Milana Barošku o-bec neprijala (rozpočet 2,1 mil. Ks). Obecné za-stupiteľstvo zadalo prácu lacnejšej firme Ing. Rabasovi a Slezákovi z Malaciek (rozpočet 1 142 270 Ks). Hrubé murárske práce boli ukončené v novembri 1941.

Napriek mnohým ťažkostiam, veď bola vojnová doba, nedostatok železa, medi a ďalšieho materiálu sa tesne pred Vianocami 1942 sťahovali do novej budovy. Plánovaný rozpočet bol prekročený o viac ako 700 tisíc Ks, lebo ceny materiálu podstatne vzrástli. Treba pripomenúť, že obec mala ďalšie výdavky, lebo v tom istom čase prebiehala elektri-fikácie dediny. O financovanie výstavby školy sa podelili štát, župa a obec.

Vybudovanie meštianskej školy malo pre obec veľký význam. Učiteľia tunajšej meštiansky pris-peli nielen k rozvoju vzdelanosti, ale aj miest-nej kultúry výdatnou mierou. Mnohí krajníski učiteľia si ešte živo spomínajú na skvelých pe-dagógov, ktorí na škole pôsobili od jej založenia až do roku 1948, keď prebehla nová školská refor-ma, ktorá zaviedla systém jednotnej školy. Nielen na skvelého správcu a pedagóga Samuela Matyáša, ale aj Gustáva Majtása, Katku Halíkovú - Kušnírovú, Martina Lenku, Jána Gabriša, Augustína Vagača a ďalších. Ich zásluhou dobre pripravení absolventi školy mali otvorenú cestu k ďalšiemu úspešnému vzdelávaniu.

V jubilejnom roku 1992 na májovom stretnutí učiteľov, ktorí v minulosti v obci vyučovali, boli medzi účastníkmi stretnutia i niekoľkí, napr. Gus-táv Majtás, ktorí sú zvečnení na spomínanej pamät-nej fotografii pri slávnostnom otvorení meštianskej školy pred 60-timi rokmi. O rok neskôr na stretnutí žiakov bývalej meštianskej školy ročník nar. 1933, ktoré zorganizoval Ing. Vladimír Valášek, prišli po rokoch medzi svojich žiakov pani učiteľka Katka Halíková - Kušnírová aj Augustín Vagač. Bývalí žia-ci - dnes už pamätníci na svojich učiteľov nezabúda-jú.

J. Matyášová

BOLI SME V JAPONSKU

Znova sa potvrdilo, že detské oči vidia svet inak ako oči nás, dospelých. Vidia všeličo, čo my, dospelí každodenne prehládame - či už z la-hostajnosti alebo nechťiac. A potvrdilo sa aj, že naša malá krajina v strede Európy dokáže do-bre obstáť aj v silnej celosvetovej konkurencii. Veď získanie jednej z desiatich tretích a jednej zo stovky pliatych cien v celosvetovej detskej výtvarnej súťaži je úspech celkom slušný. Ale všetko sa to začalo ináč.

Keď sa mi pred rokom dostala do ruky informá-cia, že japonská Nadácia pre celosvetový mier a životné prostredie vyhlásila súťaž detských výt-varných prác na tému Zachráň Zem - zachovaj oce-ány, nebo a lesy pre 21. storočie, napadlo ma, že treba to skúsiť. Veď podobná súťaž, ktorú ku Dňu Zeme 1994 poriadal náš ObčÚP pre školy v sta-roturanskom obvode, dopadla veľmi dobre - práce prekvapovali originalitou nápadov i úrovňou výt-varného spracovania. Nasledovala teda ponuka ško-lám, aby si v krkolomnom termíne troch týždňov zorganizovali školskú súťaž na horeuvedenú tému a najlepšie práce zaslali na náš úrad, poslanie balíka do Tokya a čakanie. Dlhé čakanie a pochyb-nosť, či balík vôbec našiel adresáta. Vyjasnilo sa v júni, keď z Japonska prišla veľká obálka a hneď s dvoma cenami - tretou pre Máriu Šulovskú, žiačku 8. triedy na ZŠ v Krajnom a piatou pre Silviu Bušovú, žiačku 6. D triedy na III. ZŠ v

Novom Meste nad Váhom. A blahoželanie v sprievod-nom liste, z ktorého bolo možné vyčítať, že súťa-že sa zúčastnilo takmer 1 500 prác z 30 krajín z celého sveta. Prišli práce z vyspelých krajín ako sú USA, Anglicko, aj práce z krajín pre nás takých exotických ako je Nový Zéland, Tanzánia, Malajzia. V liste bolo tiež napísané, že všetky zúčastnené práce budú v budúcnosti vystavované pri najrôznej-ších príležitostiach - konferenciách, summitoch - po celom svete. Niektoré sa tiež stanú námietom plagátov a pohľadníc.

Skúsime to znova? Pred pár dňami mi totiž Ja-ponci poslali výzvu k účasti v ďalšom ročníku sú-taže. Môžeme trebárs dokázať, že spomínané ocenenie slovenských prác nebola náhoda.

Ing. Stanislav Ohrablo, CSc.
ObčÚP v Starej Turaj

PRIPRAVUJEME...

- V mesiaci novembri besedu s pracovníkmi firmy ORIFLAME, ktorá sa uskutoční v zasadačke OÚ v Krajnom dňa 24. 11. 1995 o 18.00 h. Srdečne Vás pozývame na podujatie.

- Začiatkom decembra - 2. 12. 1995 o 17.00 h poria-dame štvrté stretnutie rodákov a občanov Krajného v budove RPD v Krajnom.

- V mesiaci decembri sa uskutoční "Predvianočný koncert". Vystúpia deti z Základnej umeleckej školy pod vedením p. Jánoša dňa 17. 12. 1995 o 15.00 h v Požiarnej zbrojnici v Krajnom. Srdečne Vás pozývame na uvedené pcdujatie

V. Drobná

POZVÁNKA NA STRETNUTIE

Čo nevidieť bude Mikuláša, čas v ktorom sme sa už po trikrát spolu zišli. Minulý rok väčšina zú-častnených prejavila vôľu stretnúť sa opäť.

Nuž tak teda, kto máte chuť a nejakú korunu vo vrecku nazvyš, neváhajte. Stretnutie, už štvrté, sa bude konať **2. decembra 1995** v priestoroch Roľ-nického podielníckeho družstva. Začiatok o 17.00 hodine.

Po skúsenostiach z minulých stretnutí nevyberá-me určité ročníky, ale uvítame každého, kto sa chce pobaviť medzi svojimi. Neposlalme ani špeciálne pozvánky, len by sme uvítali jednoduché oznámenie formou zaplataenia poukážky 200 Sk na jednu osobu. V cene je: konzumné - prvá a druhá večera, prípi-tok, 1 káva, 0,5 l vína na osobu, Mikuláš a tonbo-la.

V tomto zmysle prosím informujte aj **svojich prí-buzných**.

Program:

Uvítanie
Vystúpenie žiakov ZUŠ v Krajnom pod vedením p. Já-noša
Spoločenské hry
Večera
O príjemné pobavenie sa postará cimblová skupina p. Cibulku. Poplatok môžete uhradiť osobne na o-becnom úrade alebo poštovou poukážkou na adresu: Viera Drobná
Obecný úrad
916 16 Krajné
do termínu 20. 11. 1995.

Chceme Vás ešte upozorniť, že je možné si ob-jednať nocľah v hoteli "Rovnosť" Krajné, č.t. 0834 906 115 alebo odvoz od vlaku v Hrachovišti.

Prípadné otázky zodpovieme na č.t. 0834 906 121.

Tešíme sa na spoločné stretnutie.

V. Drobná

Vykurovacie obdobie

Vážení občania!

Zimné vykurovacie obdobie je sprevádzané aj zvýšeným nebezpečenstvom vzniku požiarov, rovnako od samotných systémov vykurovania, ako aj od ich nesprávnej obsluhy, o čom nás každoročne presvedčuje štatistika požiarovosti. Aby sme predchádzali týmto nežiadúcim javom, chceme Vás aspoň stručne informovať o tom, ako im predísť.

Najčastejšie zisťované nedostatky sú nevyhovujúci technický stav komínov, nesprávna inštalácia a obsluha vykurovacích telies, nedovolená manipulácia s otvoreným ohňom a horľavými kvapalinami, ponechanie detí bez dozoru, odkladanie žeravého popola na nebezpečných miestach a do horľavých nádob a pod. V poslednom období, žiaľ, sme museli registrovať aj úmyselné podpaľačstvo.

Požiarníci Vám ponúkajú niekoľko dobrých myšlienkových rád, najmä:

- neprekurujte vykurovacie telesá, neskladujte a nesušte v ich blízkosti horľavé materiály a neponechávajúce ich bez dozoru
- nepoužívajte k rozkurvaniu horľavé kvapaliny, najmä benzín, petrolej či denaturovaný lieh
- inštaláciu vykurovacích telies zverte vždy odborníkovi pri plnom rešpektovaní pokynov výrobcu
- dbajte na to, aby vykurovacie telesá - šporáky, pece a pod. boli umiestnené na nenorľavej podlažke predpismi určených rozmerov a odborné zaistené do komínových priechodov

- popol z vykurovacích telies vysypajte zásadne do nehorľavých a uzavierateľných nádob
- v zimnom období najmä na dedine vytvárajú požiarne nebezpečenstvo primitívne drevené údiarne. Venujte údeniu potrebnú pozornosť, aby Vašu prácu nezničil požiar
- nezabúdajte, že aj vianočný stromček, pôsobiaci neopísateľnú radosť najmä deťom, už mnohokrát narušil čaro Vianoc vznikom požiaru od zapálených sviečok. Toto nebezpečenstvo zvyšuje hra detí pri stromčeku ponechaných bez dozoru
- dbajte na to, aby neboli ponechané v prevádzke a bez dozoru také spotrebiče, ktorých technický parametre a vyhotovenie vyžadujú trvalý dozor, ako napr. tepelné spotrebiče bez automatickej regulácie
- dodržujte predpismi stanovené zásady pre skladovanie a používanie horľavých kvapalín, kovových tlakových nádob na propán-bután, tuhé palivá a iné materiály.

Vážení spoluobčania!

Len dôsledným dodržiavaním týchto rád predídete možnému vzniku požiarov vo Vašich domovoch. Zamyslite sa nad nimi. Pripomíname Vám, že požiarnici sú pripravení odobrne Vám poradiť v otázkach, ktoré Vám robia problémy. Využite preto túto možnosť, aby ste Vy a celá rodina prežili zimné obdobie spokojne bez obáv z požiarov.

Zároveň odporúčame uzatvoriť poistenie Vášho majetku v najbližšej pobočke Slovenskej poisťovne, a.s.

KONEČNÉ TABUĽKY

okresných futbalových súťaží - jeseň 1995-1996

MUŽI

MAJSTROVSTVÁ OKRESU

II. JUH

1. Mor. Lieskové	13	8	4	1	32:18	28
2. Považany	13	8	4	1	22:12	28
3. Beckov	13	7	2	4	22:12	23
4. Hôrka	13	6	4	3	15:15	22
5. H. Streda	13	6	3	4	21:19	21
6. Nová Ves	13	5	5	3	20:13	20
7. Čachtice	13	4	4	5	24:21	16
8. St. Lehota	13	5	1	7	23:23	16
9. Krajné	13	5	1	7	18:23	16
10. T. Bohuslavice	13	4	4	5	21:29	16
11. St. Turá B	13	3	5	5	18:22	14
12. Bošáca	13	4	0	9	22:26	12
13. Lúka	13	2	4	7	17:22	10
14. Očkov	13	2	3	6	10:30	9

DORAST

MAJSTROVSTVÁ OKRESU

II. JUH

1. Bošáca	10	7	2	1	23:13	23
2. Kálnica	10	6	3	1	36:13	21
3. Lubina	10	7	0	3	35:17	21
4. Nová Ves	10	6	2	2	27:14	20
5. Kočovce	10	5	1	4	24:19	16
6. St. Lehota	10	4	1	5	14:24	13
7. Častkovce	10	4	0	6	13:16	12
8. Potvorice	10	3	2	5	16:19	11
9. Mor. Lieskové	10	3	0	7	17:36	9
10. Krajné	10	2	1	7	8:27	7
11. Beckov	10	1	2	7	14:28	5

SPOLOČENSKÁ RUBRIKA

BLAHOŽELÁME JUBILANTOM

september - október

50 ROKOV

Štefan Malý č.d. 90

60 ROKOV

Anna Genšiniaková č.d. 768
Vladimír Ančič č.d. 628
Vladimír Bukovčan č.d. 460
Ján Ochodnícky č.d. 814

65 ROKOV

Ján Talába č.d. 812
Emília Valášková č.d. 116
Božena Bumbálová č.d. 149
Terézia Pagáčová č.d. 111

70 ROKOV

Martin Boor č.d. 392
Štefan Sivák č.d. 561
Katarína Šagátová č.d. 252
Lýdia Hletková č.d. 299

75 ROKOV

Zuzana Michalidesová č. 29
Katarína Batková č.d. 69

80 ROKOV

Štefan Kolník č.d. 699
Katarína Trgalová č.d. 965

85 ROKOV

Anna Obuchová č.d. 492

Rozlúčili sme sa...

Mozoláková Anna č.d. 740
Vydarená Ľudmila č.d. 909
Malý Ján č.d. 179
Janso Michal č.d. 377

Blahoželáme novomanželom

Lenka Kožáková - Vladimír Kubalák
Beáta Horváthová - Ján Tomka
Andrea Boorová - Ján Kubík
Zdenka Malá - Vladimír Čavojský

OZNAMY

Obecný úrad informuje občanov, že železný šrot môžu odvieť na skládku, ktorá je vytvorená pri garážach pod cintorínom. Dôrazne upozorňujeme, aby tento odpad nedávali do jarkov, lesov, ale tam kam patrí.

Obecný úrad oznamuje dôchodcom, že nové zdravotné preukazy si môžu vyzdvihnúť na OÚ v Krajnom. So sebou si prineste starý preukaz.

Predajné stánky na autobusovom nástupišti sú na p r e d a j.
Záujemci sa môžu informovať na Obecnom úrade v Krajnom.

Vydáva: Obecný úrad Krajné
Náklad: 200 ks, dvojmesačník
Redakčná rada: J. Matyášová-ved.
Š. Pavelka
M. Bukovčanová
D. Marková
V. Drobná
Registrácia: OÚ RK Trenčín
r.č.: 01-456/1994